extending S–N from the palace, towards the building at 15 L. Sapiegos St.; 2) a fragment of a late-19th- to 20th-century sump; 3) an 18th-century gateway with a guardhouse (Fig. 6); and 4) a continuation of the same sump (Structure 2 and Structure 5).

Birutė Lisauskaitė

Punžonių dvaras

2022 m. buvo atlikti archeologiniai tyrimai Punžonių dvaro sodybos fragmentų (UK 916) teritorijoje (Vilniaus r., Buivydžių sen.) prieš pradedant vandentiekio ir buitinės nuotekynės įrengimo darbus. Dvaras pirmą kartą minimas 1567 m. Vėliau jis priklausęs Radviloms, o XVIII a. pabaigoje dvarą įsigijo Ignotas Balinskis, kuris jau turėjo Jašiūnų dvarą. Po tėvo mirties Punžonių dvarą paveldėjo sūnus Ignotas. Jis atidalijo dalį Punžonių dvaro valdos, buvusios kitapus Neries, ir ten pastatęs kelis medinius namus ir mūrinę bažnyčią įkūrė amatininkus, gyvenvietę pavadinęs savo giminės garbei Balingradu. Po jo mirties Punžonių dvaras atiteko kreditoriams. Vienas po kito keitėsi jo valdytojai, kol jį įsigijo iš Breslaujos kilęs bajoras Jurgis Pšebyš-Kvintas su žmona. Kvintų palikuonys dvarą valdė iki 1940 m. Jis ypač suklestėjo, kai jį 1922 m. perėmė generolas Danielius Konaževskis, vedęs Vincentą Pšebyš-Kvintaitę. Jo šeimininkavimo metu Punžonių dvaras buvo renovuotas – pastatyti nauji dvaro rūmai, ūkio pastatai, sutvarkytas parkas, užveistas sodas.

2022 m. tyrimų metu buvo ištirta 15 šurfų, kurių bendras plotas 23,25 m². Šurfuose 1–14 rastas 0,15–1,35 m storio kultūrinis sluoksnis be radinių. Galima spėti, kad šurfuose 2–8 jis pradėjęs formuotis XVIII a. pabaigoje, kai dvarą įsigijo Ignotas Balinskis. Tai, kad dvaro sodyba kūrėsi pelkingoje Neries upės pakrantėje, patvirtina šurfuose 1–8 rastas juodos durpingos, drėgnos žemės sluoksnis, susiformavęs virš šlapios akmeningos morenos. Šurfe 5 rastas 40 cm gylyje nuo paviršiaus smulkių akmenų grindinys, o kituose šurfuose 6–8, 10 rastas 30–45 cm gylyje nuo paviršiaus rudo priemolio sluoksnis su smulkias akmenukais, kurį būtų galima sieti su šio etapo dvaro egzistavimo laikotarpiu, kai galėjo atsirasti ūkio pastatai, kurių dabar likę tik griuvėsiai, tvenkiniai ir, matyt, juos tarpusavyje jungę, kai kurie akmenimis grįsti keliukai. Tik šurfe 15, tirtame buvusio dvaro reprezentacinėje dalyje stovinčios buvusios oficinos pastato, dabar gyvenamojo namo, PV pusėje po paviršiniu 0,7–1,2 m storio supiltiniu išlyginamuoju juodos žemės sluoksniu rastas 0,4–1,1 m storio archeologinis sluoksnis su XVI–XVII a. pradžios, t. y. Radvilų valdymo laikotarpio, radiniais. Tai daugiausia oksidacinėje aplinkoje degtų lygiu paviršiumi molinių indų ir molinės keptuvės su rankena fragmentai (1 pav.), dubeninių ir plokštinių glazūruotų ir dekoruotų arka su gėlėmis koklių fragmentai (2 pav.).

Sluoksnis buvęs sustumtas į Papunžės upelio šlaitą, matyt, sudegus kažkuriam iš to laiko-

1 pav. Keptuvės fragmentas iš šurfo 15. B. Lisauskaitės nuotr.

Fig. 1. Frying pan fragment from test pit 15.

2 pav. Koklių fragmentai iš šurfo 15. B. Lisauskaitės nuotr.

Fig. 2. Stove tile fragments from test pit 15.

tarpio pastatų. Įvertinus turimą istorinę ir archeologinę medžiagą galima spėti, kad ankstyvojo laikotarpio dvaro sodybos kultūrinio sluoksnio reikėtų ieškoti kaip tik šioje teritorijoje iš R, ribojamoje Neries, o iš P – Papunžės upelio, t. y. į P nuo dabar tebestovinčio buvusio dvaro sodybos rūmų pastato liekanų.

Punžonys Manor

In 2022, archaeological excavation was carried out at the site of Punžonys Manor (eastern Lithuania, Vilnius district) prior to the start of the installation of water supply lines and a domestic sewage system. The manor was first mentioned in 1567. Later, the manor belonged to the Radziwiłł family and the Baliński family. The last owners were the Konarzewski family. A total of 15 test pits were excavated, covering an area of 23.25 m^2. A 16th–17th-century archaeological layer 0.4–1.1 m thick with finds typical of the period (Figs. 1, 2) was noted only in test pit 15, located adjacent to the former servants' quarters of the manor.

Virginija Ostašenkovienė

Šiaulių dvarvietė

2022 m. buvo vykdoma Šiaulių dvaro sodybos (UK 626), dar vadinamos Didždvariu, parko (UK 26490) rekonstrukcija, kurios metu remiantis ikonografine medžiaga ir 2017 m. žvalgomųjų tyrimų rezultatais buvo atkurtas XIX a. pabaigos dvaro parko takų tinklas, sutvarkyti želdiniai, įrengta parko infrastruktūra. Parko tvarkybos darbų vietose buvo atlikti žvalgomieji tyrimai ir žvalgymai.

1 pav. Situacijos planas su atidengtų struktūrų vietomis. V. Ostašenkovienės brėž.
Fig. 1. Area plan with exposed structures.

